

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни „ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО”
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

**Модуль 1. Загальні засади
правового регулювання інформаційних відносин**

Тема 1. Поняття інформаційного права та його джерела

План семінарського заняття № 1

1. Поняття, зміст та сутність інформаційного права.
2. Суспільні відносини, які регулюються інформаційним правом. Методи інформаційного права.
3. Принципи інформаційного права.
4. Система інформаційного права. Основні інститути.
5. Загальна характеристика інформаційно-правових норм.
6. Структура інформаційного законодавства.

Література: 1-53, 54-58, 60, 64, 66, 69, 72, 76, 79, 81, 82, 87, 90, 91, 92, 96, 97.

Тема 2. Інформаційні правовідносини та їх суб'єкти

План семінарського заняття № 2

1. Поняття, сутність, зміст соціальних інформаційних відносин в юридичному аспекті.
2. Класифікація інформаційних відносин, їх види.
3. Учасники (суб'єкти) інформаційних правовідносин, їх класифікація.
4. Основні інформаційні права та обов'язки людини в Україні. (Право на пошук, отримання, поширення інформації тощо). Межі інформаційних прав людини в Україні...)
5. Права та обов'язки інших суб'єктів інформаційних правовідносин. Інформаційний суверенітет держави та його гарантії.

Література: 1, 3, 29, 43, 44, 54-58, 61, 65, 78, 85, 87, 89, 92, 94, 95, 104.

**Тема 3. Об'єкти інформаційних правовідносин.
Правові режими інформаційних ресурсів**

План семінарського заняття № 3

1. Поняття інформації як об'єкта інформаційних правовідносин.
2. Співвідношення категорій «інформація», «відомості», «дані», «знання», «таємниця» та інших у суспільних правовідносинах. Зміст категорії «документ» в інформаційних відносинах.
3. Види інформації.
4. Джерела інформації.
5. Правовий статус інформації про фізичну особу.

Література: 29, 53, 54-58, 82, 85, 87, 92, 93, 94, 95, 99, 102, 104, 106-107.

Тема 4. Поняття та загальні засади реалізації права на доступ до інформації

План семінарського заняття № 4

1. Поняття доступу громадян до інформації, його зв'язок з інститутом свободи слова.
2. Міжнародно-правові гарантії реалізації права громадян на інформацію та на доступ до інформації
3. Національне законодавство, що гарантує право громадян на доступ до інформації.
4. Основні принципи здійснення доступу до інформації.
5. Інформаційний запит та звернення громадян.
6. Особливості реалізації права на доступ до інформації різних видів (до правової інформації, екологічної інформації тощо).

Література: 1, 3, 18, 27, 29, 34, 53, 54-58, 65, 75, 76, 82, 83, 87, 94, 102, 103, 104.

Тема 7. Правові засади інформаційної безпеки. Захист інформації

План семінарського заняття № 5

1. Історія формування категорій «національна безпека» та «національні інтереси»
2. Поняття і правові основи інформаційної безпеки України.
3. Основні напрями державної політики інформаційної безпеки
4. Інституціональний механізм інформаційної безпеки
5. Міжнародно-правові засади інформаційної безпеки. Види загроз безпеці суб'єктів інформаційних правовідносин.
6. Організаційні та правові засоби захисту інформації. Правові аспекти захисту інформації в автоматизованих системах.

Література: 7, 8, 13, 17, 25, 29, 33, 39, 42, 46, 73, 74, 82, 84, 87, 92, 94, 97, 98, 102.

Тема 8. Міжнародне інформаційне право

План семінарського заняття № 6

1. Принципи міжнародного інформаційного права. Вплив міжнародного права на формування інформаційного права України.
2. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин. Міжнародні договори в сфері інформаційних правовідносин.
3. Міжнародна діяльність України в галузі захисту інформації.
4. Окремі аспекти правового регулювання суспільних інформаційних відносин у західноєвропейських країнах та США.

Література: 29, 47, 59, 77, 81, 82, 87, 92, 94, 98, 102.

Модуль 2.

Особливості правового режиму окремих видів інформації

Тема 9. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації

План семінарського заняття № 7

1. Друковані засоби масової інформації (преса) в Україні та їх правовий статус.
2. Процедура реєстрації друкованих засобів масової інформації в Україні.
3. Правові основи редакційно-видавничої та іншої інформаційної діяльності преси в Україні.
4. Особливості правового становища інтернет-видань.

План семінарського заняття № 8

5. Правовий статус інформаційних агентств.
6. Правове регулювання телебачення і радіомовлення в Україні.
7. Державна підтримка засобів масової інформації та соціальний захист журналістів.
8. Правове регулювання кінематографії, розповсюдження і демонстрування фільмів.

Література: 4, 5, 6, 11, 12, 19, 24, 26, 28, 29, 37, 40, 45, 49, 50, 52, 63, 77, 78, 82, 87, 94, 102.

Тема 11. Правовий режим інформації з обмеженим доступом

План семінарського заняття № 9

1. Поняття та правовий режим державної таємниці.
2. Поняття та види інформації з обмеженим доступом
3. Правовий режим державної таємниці.
4. Поняття конфіденційної інформації. Службова інформація.
5. Банківська таємниця та інші види професійної таємниці.

Література: 20, 21, 22, 45, 47, 51, 68, 82, 84, 87, 92, 94, 102.

Тема 12. Правовий режим інформації про особу.

Захист персональних даних

План семінарського заняття № 10

1. Виникнення й розвиток концепції права на приватність. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при виробництві, передачі й споживанні персональних даних.
2. Права суб'єкта персональних даних.
3. Правові засади роботи з персональними даними. Права й обов'язки власника щодо роботи з масивами персональних даних.
4. Державне регулювання роботи з персональними даними. Захист фізичних осіб щодо автоматизованого опрацювання персональних даних.

Література: 20, 21, 22, 45, 47, 51, 68, 82, 84, 87, 92, 94, 102.

Модуль 3.
Правове регулювання інформаційних відносин
в окремих сферах діяльності

Тема 13. Правове регулювання інформаційних відносин
у сфері рекламної діяльності

План семінарського заняття № 11

1. Загальна характеристика законодавства, що регулює інформаційні відносини у сфері реклами.
2. Загальні вимоги до реклами.
3. Особливості рекламування окремих видів товарів.
4. Контроль за дотриманням законодавства про рекламу.

Література: 48, 82, 87, 94, 102.

Тема 14. Правове регулювання електронного документообігу,
телекомунікацій та віртуального середовища Інтернет

План семінарського заняття № 12

1. Правове регулювання використання радіочастот та регулювання ринку телекомунікацій в Україні.
2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.
3. Суб'єкти електронного документообігу в Україні, забезпечення його функціонування.
4. Правове регулювання функціонування мережі Інтернет.
5. Правове регулювання електронного урядування в Україні.

Література: 20, 21, 22, 45, 47, 51, 68, 82, 84, 87, 92, 94, 102.

Тема 15. Правове регулювання електронного урядування
в Україні

План семінарського заняття № 13

1. Виникнення концепції електронного урядування.
2. Стратегія розвитку електронних державних послуг.
3. Законодавчі акти та програмні документи, що регулюють процеси інформатизації органів державної влади і управління.

4. Базові принципи електронного урядування у Європейському Союзі.

Література: 20, 21, 22, 45, 47, 51, 68, 82, 84, 87, 92, 94, 102.

Тема 16. Відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних відносин

План семінарського заняття № 14

1. Адміністративні правопорушення у сфері інформаційних відносин та відповідальність за них.
2. Дисциплінарна відповідальність як засіб забезпечення інформаційної безпеки на підприємствах, в установах, організаціях.
3. Цивільно-правовий захист інформаційних відносин. Цивільно-правова відповідальність за порушення договірних зобов'язань та заподіяння шкоди в інформаційних відносинах.
4. Поняття та види злочинів, пов'язаних з інформаційними відносинами. Особливості об'єкта і предмета злочинів, пов'язаних з інформаційними відносинами.
5. Кримінологічно-криміналістична характеристика кібер-злочинів.

Література: 2, 76, 82, 86, 87, 92, 94, 100, 101, 102, 106, 107.

Тема 17. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері видавничої, бібліотечної та архівної справи

План семінарського заняття № 15

1. Організація і здійснення видавничої справи, джерела її нормативного регулювання.
2. Загальні засади бібліотечної справи.
3. Поняття та значення архівної діяльності. Національний архівний фонд України.
4. Система архівних установ. Зберігання та користування архівними документами.

Література: 9, 10, 35, 41, 82, 87, 94, 102.

**СПИСОК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ВИКОРИСТАНОЇ
ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ДЛЯ ПОГЛИБЛЕНОГО
ВИВЧЕННЯ КУРСУ ЛІТЕРАТУРИ**

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26 – Ст. 131.
3. Методичні рекомендації щодо положень про управління (відділи) з питань взаємодії з засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю апаратів центральних і місцевих органів виконавчої влади // Затверджено наказом Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 26 березня 2003 року № 59 // Юридичний вісник України. – 2003. – № 32.
4. Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України, затверджене Указом Президента України від 7 травня 2011 року № 559/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 37. – Ст. 1511.
5. Положення про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, наказом Міністерства юстиції України від 21 лютого 2006 року № 12/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 23 квітня 2007 року № 194/5) // Офіційний вісник України. – 2007. – № 30. – Ст. 1235.
6. Положення про державну реєстрацію інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності, затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 21 лютого 2006 року № 12/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 23 квітня 2007 року № 194/5) // Офіційний вісник України, 2007. – № 30. – Ст. 1235.
7. Положення про технічний захист інформації в Україні, затверджене Указом Президента України від 27 вересня 1999 року № 1229/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 39. – Ст. 1934.
8. Про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України: Указ Президента України від 30 червня 2011 року № 717/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 52. – Ст. 2068.
9. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 7. – Ст. 45.
10. Про видавничу справу: Закон України від 5 червня 1997 року № 318/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 32. – Ст. 206.
11. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23 вересня 1997 року, № 540/97-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 50. – Ст. 302.
12. Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1997 року № 1287 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 47. – С. 46.
13. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3475-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 258.
14. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
15. Про державну статистику: Закон України від 17 вересня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 43. – Ст. 362.
16. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3855- XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
17. Про Доктрину інформаційної безпеки України: Указ Президента України від 8 липня 2009 року № 514/2009 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 52. – Ст. 1783.
18. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.
19. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року, № 2782-XII // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 1. – Ст. 1.
20. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 276.
21. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 275.
22. Про затвердження Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги: Рішення Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення від 28 грудня 2012 року № 2979 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 21. – Ст. 808.

23. Про затвердження Програми інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2012-2017 роки: Постанова Верховної Ради України від 5 липня 2012 року № 5096-VI // Офіційний вісник України – 2012 – № 58 – Ст. 2322.
24. Про затвердження Статуту та інші питання Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 року № 749 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 29. – С. 37.
25. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України в ред. ЗУ від 31 травня 2005 року № 2594-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 26. – Ст. 347.
26. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – Ст. 192.
27. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 47. – Ст. 256.
28. Про інформаційні агентства: Закон України від 28 лютого 1995 року № 74/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 13. – Ст. 83.
29. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
30. Про кінематографію: Закон України від 13 січня 1998 року № 9/98-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 22. – Ст. 114.
31. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 182.
32. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 року № 2778-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – Ст. 168.
33. Про Міжвідомчу комісію з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України: Указ Президента України від 22 січня 2002 року № 63/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 4. – Ст. 132.
34. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 червня 1993 року № 3322-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – Ст. 345.
35. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24 грудня 1993 року № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86.
36. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України – 1998 – № 27-28 – Ст. 181.
37. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 23 вересня 1997 року № 538/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 48. – Ст. 296.
38. Про Національну систему конфіденційного зв'язку: Закон України від 10 січня 2002 року № 2919-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – Ст. 103.
39. Про невідкладні заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21 березня 2008 року // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 18. – Ст. 570.
40. Про нормативи мінімального забезпечення сіл, селищ та міст кіосками з продажу друкованих засобів масової інформації (преси): Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2009 року № 1140-р // Офіційний вісник України. – 2009. – № 75. – Ст. 2575.
41. Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 9 квітня 1999 року № 595-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22-23. – Ст. 199.
42. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 року № 964 – IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1433.
43. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V // Відомості Верховної Ради України – 2007. – № 12. – Ст. 102.
44. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23 вересня 1997 року № 539/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 49. – Ст. 299.
45. Про радіочастотний ресурс України: Закон України від 1 червня 2000 року № 1770-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 298.
46. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – Ст. 237.
47. Про ратифікацію Статуту і Конвенції Міжнародного союзу електрозв'язку: Закон України від 15 липня 1994 року № 116/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 33. – Ст. 306.
48. Про рекламу: Закон України від 3 липня 1996 року № 270/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 181.
49. Про систему суспільного телебачення і радіомовлення України: Закон України від 18 липня 1997 року № 485/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 45. – Ст. 284.
50. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року № 3759-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 10. – Ст. 43.

51. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.
52. Рекомендації щодо норм і принципів висвітлення засобами масової інформації питань, які стосуються дітей: Схвалено Рішенням Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі від 26 жовтня 2011 року № 6.
53. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40 – 44. – Ст. 356.

ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

54. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник для студентів вузів / Б. А. Кормич. – Х. : Бурун і К, 2011. – 334 с.
55. Марущак А. І. Інформаційне право: доступ до інформації : навч. посіб. / А.І. Марущак. – К. : КНТ, 2007. – 532 с.
56. Марущак А. І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності : навч. посіб. / А.І. Марущак. – К. : Видавничий дім «Скіф», 2008. – 342 с.
57. Основи інформаційного права України : навч. посіб. / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.; За ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. – К. : Знання, 2004. – 274 с.
58. Синеокий О. В. Інформаційне право України та електронне право високих технологій : [електронний ресурс] (електронний курс лекцій українською мовою) / О.В. Синеокий; Запорізький національний університет; Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [цифрова мікроформа e-text]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – 215 ел. с. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/books/2010/10sovipu.pdf – Назва з екрана.

Додаткова література:

59. Базанов Н. До питання створення матриці для порівняння інформаційного законодавства / Н. Базанов, М. Швець // Правова інформатика. – 2004. – № 2. – С. 28-33.
60. Бачило І. Інформаційне право як запорука інноваційного розвитку нації / І. Бачило, О. Соснін // ВІСН. – 2012. – № 1. – С. 12-14.
61. Бек М. Право на інформаційне самовизначення / М. Бек // Юридичний журнал. – 2012. – № 3. – С. 81-87.
62. Беляков К. Інформатизація організаційно-правової сфери суспільної діяльності / К. Беляков // Право України. – 2005. – № 6. – С. 88-92.
63. Гелич Ю. О. Перспективи розвитку правового статусу суб'єктів діяльності друкованих засобів масової інформації в Україні / Ю. О. Гелич // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 1. – С. 126-130.
64. Демкова М. Інформаційне право: стан та перспективи розвитку в Україні (з «круглого столу») / М. Демкова // Право України. – 2004. – № 5. – С. 169-171.
65. Демчук О. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи / О. Демчук [та ін.] // Юридична газета. – 2012. – 24 квіт. (№ 17). – С. 34-35.
66. Дімчогло М. Консолідація конституційних положень щодо інформаційних правовідносин у законодавстві / М. Дімчогло // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 6. – С. 39-42.
67. Дімчогло М. Основи теорії консолідації інформаційного законодавства / М. Дімчогло // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 5. – С. 41-46.
68. Жилінкова І. Правове регулювання Інтернет-відносин / І. Жилінкова // Право України. – 2003. – № 5. – С. 124-127.
69. Задорожня Л. До питання огляду законодавства в інформаційній сфері / Л. Задорожня // Правова інформатика. – 2004. – № 3. – С. 18-23.
70. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики : Монографія / Р.А. Калюжний, В.О. Шамрай, В.Д. Гавловський, М.В. Гуцалюк, М.Я. Швець, В.С. Цимбалюк, Ю.В. Яцишин, А.С. Ластовецький / За ред. Р.А. Калюжного, В.О. Шамрая. – Київ : АДПС України, 2002. – 296 с.
71. Конах В. К. Реформування системи державного управління інформаційною сферою як передумова ефективного забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України / В. К. Конах // Збірник наукових праць Гілея: науковий вісник. – 2011. – №53.
72. Копылов В.А. Информационное право: Учебник / В.А. Копылов. – М. : Юрист, 2005. – 512 с.
73. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи : навчальний посібник для студентів вузів / Б. А. Кормич. – К. : Кондор, 2004. – 384 с.
74. Корнеев И.К. Информационная безопасность и защита информации / И.К. Корнеев, Е.А. Степанов. – М., 2001. – 304 с.

75. Костецька Т.А. Інформаційне право України : навч. посіб. / Т. А. Костецька ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2009. – 169 с.
76. Кохановська О. Теоретичні проблеми цивільно-правового регулювання інформаційних відносин в Україні / О. Кохановська // Право України. – 2004. – № 2. – С. 105-107.
77. Кукіна З. Правове регулювання діяльності засобів масової інформації в Європейському Союзі / З. Кукіна // Юридична Україна. – 2012. – № 7. – С. 81-85.
78. Кушакова-Костицька Н. Від свободи слова до інформаційного суспільства / Н. Кушакова-Костицька // Право України. – 2004. – № 7. – С. 129-133.
79. Лашенко Н. Необхідність прийняття інформаційного кодексу України / Н. Лашенко // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 6. – С. 43-45.
80. Магновський І. Формування внутрішнього права в умовах інтеграційних правових процесів сучасності / І. Магновський // Право України. – 2005. – № 3. – С. 118-121.
81. Максимова С. Міжнародно-правове регулювання інформаційних відносин / С. Максимова // Юридичний журнал. – 2012. – № 1. – С. 67-85.
82. Марушак А. І. Інформаційне право України : підручник для студентів вузів / А. І. Марушак. – К. : Дакор, 2011. – 451 с.
83. Маштак К. Нормативно-правове регулювання забезпечення права на доступ до публічної інформації / К. Маштак // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 4. – С. 81-84.
84. Мезенцева Н. Б. До питання нормативно-правового регулювання взаємовідносин у кіберпросторі в контексті підтримання безпеки України в інформаційній сфері / Н. Б. Мезенцева // Наука і оборона. – 2012. – № 1. – С. 29-33.
85. Нечипорук Ю. Суб'єктний та об'єктний склад інформаційних правовідносин / Ю. Нечипорук // Юридична Україна. – 2012. – № 6. – С. 39-44.
86. Оніщенко Н. Проблеми протидії правопорушенням в інформаційній сфері: реалії та перспективи / Н. Оніщенко, С. Сунегін // Віче. – 2012. – № 11. – С. 33-36.
87. Основи інформаційного права України : навчальний посібник для студентів вузів / ред. М. Я. Швець. – К. : Знання, 2009. – 414 с.
88. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навчальний посібник / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. – К. : Знання, 2006. – 663 с.
89. Свобода інформації та право на приватність в Україні. – Том 2: Право на приватність: *conditio sine qua non* / Харківська правозахисна група. – Харків : Фоліо, 2004. – 200 с.
90. Северин В.А. Правовое регулирование информационных отношений / В.А. Северин // Вестник Московского ун-та. Сер.11. Право. – 2000. – № 5. – С. 21-36.
91. Селезньова О. Інформаційне законодавство України: перспектива кодифікації / О. Селезньова // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 5. – С. 37-40.
92. Синєокий О. В. Високотехнологічне інформаційне право України : навчальний посібник для студентів вузів / О. В. Синєокий. – Х. : Право, 2010. – 360 с.
93. Скачкова Т. Документ як джерело інформації про особу / Т. Скачкова // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 2. – С. 145-147.
94. Словник термінів інформаційного права / Упоряд. А. І. Марушак ; за заг. ред. М. Я. Швеця. – К. : КНТ, 2008. – 184 с.
95. Соснін О. Про право громадян на інформацію в сучасному суспільстві / О. Соснін // Віче. – 2012. – № 8. – С. 24-27.
96. Субіна Т. Інформатика як основа формування інформаційного суспільства та як об'єкт правознавства / Т. Субіна, В. Шкарупа // Правова інформатика. – 2004. – № 4. – С. 22-28.
97. Сучасний стан, поняття та визначення змістовної частини, інкорпорація нормативних актів з правових питань у сфері інформації та її захисту: Наук. видання / В.Д. Гавловський, О.І. Коваленко, В.К. Гіжевський, В.С. Цимбалюк та ін.; За заг. ред.: р. Калюжного, В. Філонова. – К.; Донецьк : Донецький ін-т внутр. справ МВС України; Ін-т екон. та права «КРОК», 2001. – 230 с.
98. Тунік А. Міжнародно-правові стандарти захисту інформації про особу: стан і перспективи / А. Тунік // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 1. – С. 131-134.
99. Тунік А. Персональні дані, інформація про особу, конфіденційна інформація про особу: аспекти співвідношення / А. Тунік // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 5. – С. 50-54.
100. Цивільне право України: У 2 т. Т.1: Підручник / за ред. В.І. Борисова, за ред. І.В. Спасибо-Фатєєва, за ред. В.Л. Яроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 480 с.
101. Цивільне право України: У 2 т. Т.2: Підручник / за ред. В.І. Борисова, за ред. І.В. Спасибо-Фатєєва, за ред. В.Л. Яроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 552 с.
102. Цимбалюк В. С. Інформаційне право : основи теорії і практики : монографія / В. С. Цимбалюк. – К. : Освіта України, 2010. – 389 с.
103. Червякова О. Організаційно-правові засади доступу громадян до публічної інформації : питання вдосконалення / О. Червякова // Вісник прокуратури. – 2012. – № 1. – С. 90-97.

104. Чуприна О. Право на інформацію: адміністративно-правовий аспект / О. Чуприна // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 1. – С. 127-130.
105. Шарабурина О. О. Організаційні аспекти забезпечення адміністративно-правового режиму інформації з обмеженим доступом / О. О. Шарабурина // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 1. – С. 158-162.
106. Шимон С.І. Цивільне право України [Текст]. У 2 ч. Ч. 1: навч.-метод. посіб. / С.І. Шимон. – К. : КНЕУ, 2006. – 304 с.
107. Шимон С.І. Цивільне право України [Текст]. У 2 ч. Ч. 2: навч.-метод. посіб. / С.І. Шимон. – К. : КНЕУ, 2006. – 312 с.